

Dr. Poklukar pred svojimi volilci in volilni shod.

Iz Kamnika 27. maja. — Za danes popoldne $\frac{1}{2}$ 7. uro sklical je naš velezaslužen župan gosp. dr. Samec volilce kamniškega mesta v posvetovanje in pa, da jim njihov državni poslanec dr. Poklukar poroča o svojem delovanju v državnem zboru. Krog 7. ure pričel je gospod župan dr. Samec zborovanje s pozdravom prišlih in s prošnjo, da si za to zborovanje zberó predsednika, za katerega jim priporoči navzočega deželnega poslanca dr. Karola vit. Bleiweisa. Potem, ko je bil ta soglasno za predsednika sprejet, dá besedo najprej državnemu poslancu dr. Poklukarju, kateri je potem v skoro uro trajajočem govoru poročal o svojem delovanju v državnem zboru in o delovanju državnega zbora sploh.

Primerjaje sedanje ude ministerstva z onimi od leta 1879. povdarjal je velik napredek, ker zdaj vsaj načeloma stojé vsi ministri na strani večine državnega zbora, ako se izvzame naučni minister baron Conrad, kateri je sicer to in ono storil v duhu in po željah desnice, tudi nekaj storil za narodno enakopravnost v srednjih šolah na Kranjskem, kateri se nam je pa sicer pokazal v srcu nasprotnega pustivši nam ves čas nasprotni deželni šolski svét, razžaljivo odbijavši resolucijo dr. Tonkli-a, da naj se tudi na slovenskem Štajarskem, slovenskem Koroškem in Primorskem v učiteljskih izobraževališčih in srednjih šolah vpeljejo enake naredbe gledé slovenščine, kakoršne so vpeljane na Kranjskem. Znana je tudi naučnega ministra naredba o redu preskušenj na českem vseučilišči v Pragi.

Sicer skazalo se je ministerstvo v obče prijazno izrekoma v tem, da je bil za deželnega predsednika imenovan občeljubljeni gospod Andrej Winkler, Slovencem pa tudi Nemcem v deželi pravičen, sploh pa za blagor dežele tako goreč, tako spreten in nevtrudljiv, kakoršnega naša dežela še ni imela.

Tudi za enakopravnost slovenščine pri sodnijah potezal se je prav odločno in z velikim, akoravno dozdej še ne s popolnim vspehom minister Pražak, in povod za to dobil je ravno iz Kamnika.

Bolj pomenljivi, kot ravno omenjeni vspehi, pa so vspehi sedanjega zbora večine in vlade na polji gospodarskem; prav vspešni so posebno pri državnem gospodarstvu.

Znano je, v kakošnem stanu je državno gospodarstvo pustila nasprotna stranka, po pravici imenovana „Verwaltungsraths-Parthei“; vsem je še v živem spominu denarni polom l. 1873. Za strankarske namene trosil se je poprej denar v vseh oblikah, primanjkljeji v državnem gospodarstvu bili so velikanski, leto za letom najemala so se velikanska državna posojila, toda zdihovajočega trgovca, pa z bremení probloženega obrtnika in kmeta spominjal se ni nihče.

Sedanja večina državnega zbora zapustila je ona stara pota, in delala je do zdaj z vso močjo, pa tudi z dobrim vspehom na to, v red spraviti državno gospodarstvo, vse redne državne potrebščine pokrivati z rednimi dohodki in tako kar prej, vendar pa ne na enkrat, odpraviti do zdaj pri našem državnem gospodarstvu uže redni primanjkljeji, vendar pa zraven tega skrbeti, da se podpirajo in oživljajo viri državnih dohodkov, viri blagostanja državljanov vseh vrst, fabrikantov, trgovcev, obrtnikov in kmetov.

Po tej poti hodila je vspešno večina državnega zbora. Primanjkljeji državni, poprej navaden od 30 do

60 milijonov, skrčil se je dejansko za tekoče leto na 16 milijonov, katere si je denarni minister Dunajevski pri-skrbel s prav ugodnimi pogoji pred malo dnevi; pa tudi tega posojila treba je bilo za izredne gospodarsko-rodovitne izdatke, v prvi vrsti za železnice predarelsko, gališko itd., katere so bolj ali manj važne in zeló pomenljive deloma za trgovino, deloma za brambo vse države.

Se ve da se je pri skrbi za ravnotežje v državnem gospodarstvu moralo segati tudi po deloma novih, deloma viših davkih; davki pa so, naj si jih ogleduje človek od katere strani koli, zmiraj neprijetna, akoravno potrebna reč.

Večina državnega zbora trudila se je tedaj in v nji davkarski odsek, katerega ud sem tudi jaz, skleniti davke, ki vsaj niso pretežko prenašati, in ozirala se je v prvi vrsti na vžitninske davke, na uvožnino ali col na kavo in druge, deloma ne ravno neobhodno potrebne reči, deloma pa na take pridelke in izdelke, kateri v kupčiji škodujejo našim domačim izdelkom in pridelkom. In skušnja je pokazala, da so se te vrste davki dobro obnesli, ker država dobiva iz njih lepo svoto 14 in več milijonov na leto, in pri tem so poglavito zadeti pridelki, na pr. kava, ki se pa memo prej celó nič ni podražila, druge reči pa prav malo.

Davkarski odsek prejel je v posvetovanje še lepo vrsto družih zdaj še ne rešenih postav o novih davkih, in o teh danes kaj odločnega ne morem zagotovljati; eno pa lahko uže danes izrečem, da po dosedanjih pogovorih davkarskega odseka, da se pri takih postavah ne bode prehitel, da ne bode sklepal ničesar, dokler se ne prepriča, da so davki sami na sebi in za prizadete kroge znosljivi; to so uže zdaj izrečeni nameni davkarskega odseka. — Tudi vravnava zemljišnega davka rešila se je med tem, tudi z mojo pripomočjo, prav ugodno za vso kranjsko deželo sploh, izrekoma za okraj kamniški, v katerem se je več kot tretjini vseh občin zemljišni davek za 40 in več odstotkov zmanjšal. Pa tudi vsi drugi okraji dežele razun ljubljanske okolice imajo okroglo za 30 krajc. pri goldinarji nižji zemljišni davek. — V vsi državi pa je svota zemljišnega davka ostala stara — za nekaj let celó nižja memo prej, — tako da sme naš kmetovalec zadovoljen biti.

Skrbelo se je pa tudi za trgovca in obrtnika, za obrtnika izrekoma z deloma sprejeto novo obrtnijsko postavo, katera ima namen, izučene in pridne obrtnike varovati divje konkurence in vélikega kapitala; o tej zadevi mogel bi Vam tukaj navzoč, izredno marljiv ud obrtnijskega odseka, moj tovariš gospod poslanec Klun pripovedovati cele dni.

Dalje so obrtnijstvu na korist vse one zgoraj omenjene naredbe, po katerih se obtežuje uvažanje tujih izdelkov po uvožnini.

Na kmetijstvo najvažnejši del gospodarskega življenja v naši državi obračala je večina državnega zbora zasluženó posebno pozornost.

V prvi vrsti varovalo se je z davki hudo obloženo kmetijstvo uže pri odločevanju glavne svote zemljišnega davka s tem, da je kljub velikemu zvikšanju čistega dohodka vseh zemljišč svota vsega davka ostala nespremenjena s 37 in pol milijona goldinarjev, odstotki davka so se potem znižali, in v onih krajih, v katerih se je nov zemljišni davek, kakor na Štajarskem, Gornje-Avstrijskem in Niže-Avstrijskem, Tirolskem, Moravskem

in Gališkem zdaj povikšal, ima povikšanje nastopiti polagoma v nekaj letih, tako, da zdaj dohaja samo 34 do 35 milijonov tega davka namesto odločenih 37 $\frac{1}{2}$ milij.

Tudi vpeljana uvožnina na tujo živino in kmetijske pridelke pride na dobro domačemu kmetijstvu. Sklenile so se pa tudi posebne za kmetijstvo koristne nove postave, med temi omenjam samo v zadnjih dneh ravno pretrganega zasedanja sklenjeno postavo o skladanji zemljišč, katera ima posebno važnost za našo deželo s tako na drobno razkosanimi zemljišči, kakor se nahaja k večemu še v Istri in Dalmaciji. Prej, kakor se bo mogla izvrševati ta postava, morali bodo sicer skleniti še posamezne, njihovemu področju prihranjene nadržnosti v posebnih deželnih postavah, tudi bo treba izgledno in mnogo poduka, ker skladanje mora skleniti prostovoljno večina dotičnih posestnikov, toda srečna bode vsaka občina, v kateri se bodo razkosana zemljišča zložila, in nastala zopet, kakor so v drugih deželah še, večja in skup ležeča posestva, katera se laglje in ceneje obdeljujejo.

Še druga za našo deželo zeló pomenljiva postava, za katero smo v deželnem zboru in v zborih kmetijske družbe in v shodih kmetovalcev na Dunaji veliko let prosili: postava zoper pokončavanje zarubljenih zemljišč bila je zadnji dan letošnjega zasedanja s prijazno podporo ministra Pražaka, poročevalca dr. Madejskija in vsled mojega prizadevanja sprejeta nespremenjena po sklepu gosposke zbornice, akoravno je dotični odsek v svojem poročilu zopet priporočal ne ravno pomenljivo premembo memo sklepa gosposke zbornice. Pričakovati smemo tedaj po zagotovitvi pravosodnega ministra vsaki dan, da se po najvišem potrjenji razglasi omenjena postava in ž njo vrata zapro barbar-skim grozovitostim, katere so se do zdaj godila pri gozdnem in sadnem drevju, pri poslopjih in vsakovrstnih zgradbah zarubljenih zemljišč.

Razmere med strankami državnega zbora ostale so skoraj enake do zadnjega; nadomestilne volitve v českem velikem posestvu presukale so se sicer vse na korist tamošnje narodno-konservativne stranke, vsi drugi okraji pa so tudi pri namestitilnih volitvah v splošnem zmiraj volili zopet prejšnjemu enakomislečega naslednika. — Boj med strankama bil je pri vsakem važnejšem predlogu hud, napadi manjšine zoper večino in vlado skoraj brez izjeme strastni, deloma ljuti. Pričel se je boj pri adresni debati, ponavljal pri budgetnih obravnavah, pre-naredbah volilnega reda, in s posebno zaupnostjo segla je levica zborniška letos po umazani dogodbi gališkega poslanca Kaminskoga. — Misleča, da se je pri tej dogodbi uradnikov kedo ali celó kateri ministrov kaj spozabil, zahtevala in dosegla je levica zborniška strogo preiskavo po posebni izmed poslancev izvoljeni komisiji. Večina zborova pritrdila je strogi preiskavi, toda ni čakala njenega izida, temveč sama takoj izključila gališka poslanca Kaminski-a in dr. Wolski-a, kakor hitro bilo je gotovo, da nista brez madeža, kakor zahteva častno mesto poslanca. — Vršila se je potem poleg sodnijske tudi preiskava zborniške komisije, toda prav kmalu se je pokazalo, da je pri vsi tej dogodbi ministerstvo in tudi vsi uradniki brez madeža; na dan pa je prišla marsikatera časnikarska skrivnost, katera je bila napadajoči levičarski manjšini prav zeló neprijetna, in to je vzrok, da je o Kaminski-evi dogodbi zdaj vse tiho; splavala je po vodi, dokazavši, da so sedanji vladi popolnem tuja nekdanja načela pri oddajanji železnic.

Zadnji veliki napad poskusila pa je levica pri pre-naredbi državne postave za ljudske šole.

Ta postava namerava polajšave gledé časa podučevanja za učence, polajšave gledé stroškov za šole, in sega tudi na versko polje, ker izrekoma zaukazuje poduk v veronauku, pa tudi določuje, da mora vsak vodja ljudske šole izkazati zmožnost, podučevati v veronauku one vere, katere je večina učencev dotične šole.

Ker se je ta postava smatrala za izpolnenje želj nemških konservativcev in ne spada v vrsto onih državnih vprašanj, za katera se tudi najviši krogi naravnost zanimajo, zanašali so se kolovodje levece, da bodo ž njo tudi vsi sicer ne tako zanesljivi udje Coroninijevega kluba. — Ker postava naglašá tudi versko vprašanje, nadejali so se levičarji podpore Mladočehov in tudi nekterih Mlado-Galicijanov, in res se je levičarjem pridružil eden Mladočeh, in umaknil se je glasovanju eden Mlado-Galicijan, in pri konečnem glasovanji bila je res levica navzoča vsa razun bolnega Hoferja, nasproti pa od desnice ni bilo navzočih štirih Dalmatinov, ki so se deloma še kujali, deloma pa so bili, kakor tudi pet družih desničarjev ali po boleznih ali drugače zadržani. Desnica je tedaj pogrešala 9 svojih poslancev, eden glasoval je z levico in tako je bila šolska postava po nepretrganem štirinajst dnevnem strastnem boju v tretjem branji sprejeta samo z večino treh glasov. — Da je levičarjem spodletel tudi ta, dobro osnovan in strastno izvrševan napad, spravilo jih je skoraj ob pamet; koj po pretrganem zborovanji sklicali so v Linz véliki shod nemškega „Schulvereina“ in začeli so oznanovati tam somišljencem svojim ožjo zvezo z nemško državo, zvezo tako ozko, da bi morala naša država nehati biti ne le velika, temveč tudi samostojna država; prijeli so se tedaj Šturm in tam navzoči somišljenci znane zastave Schönererja.

Pa tudi vlada se ta pot ni mudila levici dati jasnega in odločnega odgovora, prvič s tem, da je bila šolska postava v nenavadno kratkem času — malo dni po sprejetji v zbornici poslancev — potrjena in razglašena; daljni odgovor vladin bil je razpust českega deželnega zbora, glavnega gnjezda narodnega hujskanja in fakcijoznega nasprotovanja; konečno pa je bilo videti, da je predolgo odlašani razpust našega kranjskega deželnega zbora na zadnje tudi pospeševalo nekoliko strastno postopanje levece.

Naš deželni zbor je tedaj — sicer po dolgih šestih letih — vendar-le razpuščen, in prilika bo tudi Vam dana, izbrati si skupaj z Radoljico in Tržičem svojega poslanca, o čegar volitvi se imate zdaj pogovoriti. Jaz Vam v tej zadevi priporočam samo eno: Izvolite si zanesljivega narodnjaka, moža, kateri vživa Vaše zaupanje in s katerim pri volitvah zmagamo najbolj gotovo.“

Ko je dr. Poklukar s temi besedami sklenil svoj govor, vpraša predsednik dr. Bleiweis, ali želi še kdo govoriti k tej točki, in oglasil se je gospod župan dr. Samec ter spregovoril tako-le:

„Iz ravno slišane poročila prepričali smo se lahko, da smo si za svojega državnega poslanca izbrali pravega zastopnika, zato predlagam: da mu izrečemo našo zahvalo in popolno zaupanje.“

Ko se dalje ni oglasil nihče več k besedi, glasovalo se je o tem predlogu in bil je sprejet soglasno z navdušenimi „dobro“-klici.

Po tem sledil je razgovor zarad kandidature v deželni zbor.